

РОЗДІЛ ІV. ПІДПРИЄМНИЦТВО

4.1. Головні принципи організації ринку ЄС

Спільний ринок, відповідно до положень Договору про функціонування Європейського Союзу та Єдиного європейського акта, повинен бути простором, на котрому забезпечується вільний рух товарів, осіб, послуг і капіталу. Згідно зі ст. 26 ДФЄС «Внутрішній ринок охоплює простір без внутрішніх кордонів, де відповідно до положень Договорів забезпечено вільний рух товарів, осіб, послуг та капіталу» (рис. 4.1, табл. 4.1).

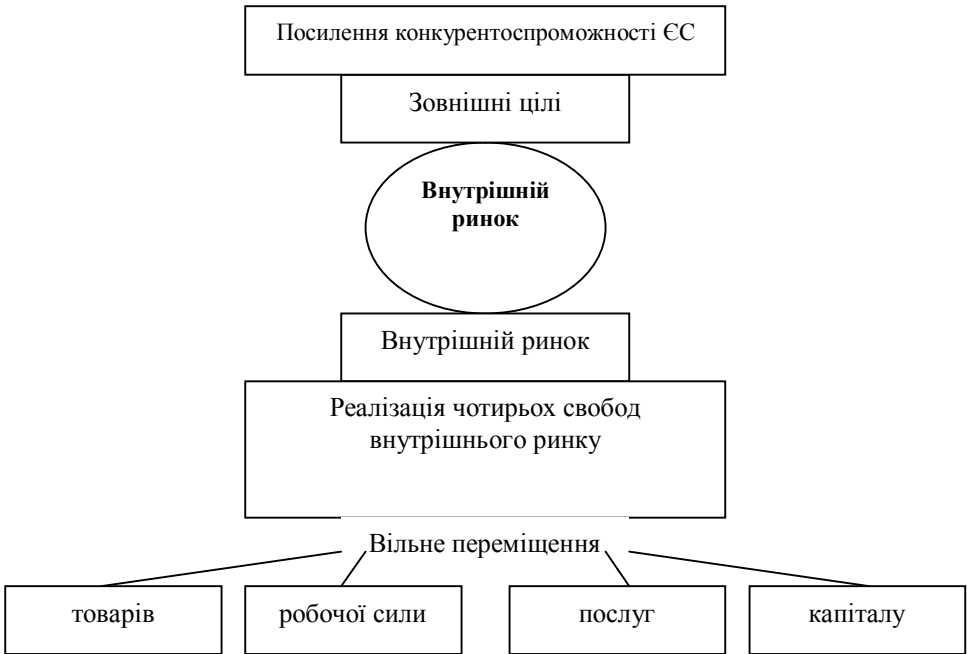

Рис. 4.1. Цілі діяльності спільного ринку

Д ж е р е л о: Czachór Z. Słowniczek europejski / Z. Czachór. – Warszawa : Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, 1996.

Програма внутрішнього ринку

Чотири основні свободи	
Вільний рух товарів (лібералізація ринку продуктів на підставі ст. 28–37 ДФЕС)	Ліквідація фізичних бар'єрів; технічна гармонізація й стандартизація; гармонізація непрямих податків; ліквідація національного протекціонізму.
Вільний рух (ст. 45–48 ДФЕС)	Осіб, які не здійснюють комерційної діяльності (студентів, пенсіонерів, інвалідів); найманих працівників; самостійних працівників – тих, що зайняті вільними професіями (принцип взаємовизнання дипломів і кваліфікації, свобода пересування й осілості).
Свобода надання послуг (ст. 56–2 ДФЕС)	Лібералізація ринкових послуг; європейські програми публічних послуг (зв'язок, поштові послуги, транспорт, електроенергія, аудіовізуальні послуги); мінімальні ліцензійні вимоги – взаємовизнання кваліфікації.
Свобода руху капіталів (ан. 63–66 ДФЕС)	Довготермінових; комерційних; короткотермінових.
Доповнюючі свободи	
Свобода підприємництва (ст. 49–55 ДФЕС)	Право на заснування підприємств; право про спілки.
Вільний доступ до урядових замовлень	Директиви, що стосуються вільного доступу на території всього внутрішнього ринку.
Політика внутрішнього ринку	створення правових та інституціональних норм, що уможливають вільне оперування на ринках продуктів і факторів виробництва; усунення бар'єрів доступу на європейський ринок та мобільності на ринку; технічна гармонізація і стандартизація; податкова гармонізація; соціальна політика; політика щодо спілок (європейська спілка, право про спілки); політика підтримки підприємництва (групування європейських економічних інтересів, програми для малих та середніх підприємств).
Інструменти підтримки	соціальні інструменти (мінімальні основні стандарти в галузі здоров'я й безпеки праці); охорона інтересів споживача; охорона середовища; інструменти, адресовані до бізнесу (право про спілки, оподаткування корпорацій, програми співробітництва фірм).
Політика підтримки	Політика конкуренції; торговельна політика; транспортна політика; промислова політика й політика промислової конкурентності; політика охорони навколишнього середовища; регіональна політика та політика соціально-економічної єдності.

Принцип вільного руху товарів та послуг

Першою з так званих чотирьох свобод, що становлять основу внутрішнього ринку ЄС, є вільний рух товарів*. Ця засада – канон спільного ринку й одна з його «чотирьох свобод». Основою правила про вільний рух товарів є положення, що товар, один раз упроваджений в оборот, вільно обертається на всьому просторі Унії, а правомірність його впровадження не піддається адміністративному обмеженню без важливих та обґрунтованих причин. На ринку немає кордонів, а тим більше – митних бар'єрів. Усі товари підлягають одним і тим самим нормам та сертифікаційним вимогам і повинні бути обкладені однаковими податками. Досягнення такої лібералізації оборотів товарами між країнами-учасницями вимагало знищення всіх тарифних і нетарифних бар'єрів, наприклад фіскальних, якісних чи кількісних. Основа вільного руху товарів стосується як промислових виробів, так і сільськогосподарських та споживчих продуктів. Проте такі кроки не можуть слугувати будь-якій дискримінації або виконувати ролі прихованих рестрикцій у взаємній торгівлі.

Із правової точки зору й за впливом на торгівлю внутрішній ринок ЄС це простір, наблизений до території однієї держави.

Досягнення такого ліберального товарного обороту вимагає знищення таких бар'єрів¹⁵⁴:

- тарифних, через створення митного союзу між країнами-учасницями;
- паратарифних, тобто фіскальних;
- позатарифних, наприклад якісних, кількісних.

Засадами вільного руху охоплені як промислові товари, так і сільськогосподарські продукти.

Важливим поняттям є також походження товару. Положення про вільний рух товарів стосується продуктів, що походять із країн-учасниць, чи таких, що легально ввозяться на територію будь-якої країни-учасниці (тобто після виконання всіх формальностей, наприклад митних).

Обидва згадані види товарів, тобто вироблені в країнах-учасницях та легальним способом увезені на територію будь-якої країни-учасниці, визнаються за продукти Співтовариства, і європейське право трактує їх однаково.

Усі інші товари окреслюються як продукти з-поза Співтовариства й не підлягають основним положенням внутрішнього ринку.

* Товарами є, відповідно до трактування Суду Європейських Співтовариств, продукти, котрі можна виразити в грошах та які можуть бути предметом торгових операцій.

¹⁵⁴ Zdzisław Brodecki., Układ Europejski z komentarzem / Zdzisław Brodecki, Ewa Gromnicka. – Warszawa : Lexis Nexis, 2002.

Ліквідація митних бар'єрів

Одним з інструментів реалізації принципу вільного руху товарів є ліквідація митних бар'єрів між країнами-учасницями ЄС та впровадження єдиного митного тарифу в торгівлі з країнами поза Унією (чим внутрішній ринок відрізняється від зони вільної торгівлі).

Ліквідація тарифних бар'єрів у внутрішній торгівлі ЄС полягає у створенні митного союзу між країнами-учасницями. На практиці це означає відміну мит та всіх рівнозначних миту зборів. Передусім, було ліквідовано експортні мита, після чого в три етапи поступово знижено, а потім і зовсім ліквідовано імпорتنі мита.

Подібні принципи стосуються також і рівнозначних миту зборів*. Окрім наказу про відміну мит та рівнозначних зборів, Союз застосував так зване обмеження *stand-still*, що полягає в забороні введення нових тарифних обмежень уже після введення договору в дію. Ця заборона має безумовний характер. Країни-учасниці не можуть її порушувати чи обходити навіть в окремих галузях. Зовнішнім проявом митного союзу є Єдиний митний тариф. Із його уведенням створені ідентичні митні бар'єри на зовнішніх кордонах країн-учасниць, котрі (поза вищевказаними винятками) стали митним кордоном Європейського Союзу. Єдиний митний тариф не лише впроваджує ідентичні мита на товари з третіх країн, що завозяться до країн-учасниць, а й уніфікує митну номенклатуру. Компетенція Союзу є в цій галузі виключною. Це означає, що жодна країна-учасниця не може самочинно здійснювати зміни в митному тарифі. Усі зміни й поправки мит також розглядають органи ЄС¹⁵⁵.

Становлення митного союзу, відміна тарифних фіскальних бар'єрів чи ступенева гармонізація податкових приписів виявилися такими, котрих не вистачало для забезпечення повної свободи руху товарів у межах внутрішнього ринку. Необхідно було також відхилити різні бар'єри кількісного та якісного характеру.

Згідно із положеннями ст. 34 ДФЄС (імпорт) і ст. 35 (експорт) у внутрішньосоюзній торгівлі заборонені кількісні обмеження та різноманітні заходи подібного характеру*. Заходи, що мають подібний до кількісних обмежень характер, визначені Верховним судом ЄС як будь-яке регулювання країнами-учасницями, що можуть безпосередньо чи опосередковано, реально або потенційно перешкоджати внутрішньосоюзній торгівлі. Вищенаведена

* Таким вважається кожне фінансове зобов'язання (але не мито), що накладається однією з держав на товар, який перетинає її митний кордон, незалежно від величини цього збору і без уваги на техніку його застосування.

¹⁵⁵ Lucjan Ciamaga. Unia Europejska. Podręcznik akademicki / Lucjan Ciamaga, Ewa Latosiak i in. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2002. – S. 120.

* Торговельним бар'єром кількісного характеру є, наприклад, контингент чи верхня межа кількості певного товару, що може бути імпортована до даної держави.

дефініція окреслюється як формула *Dassonville*¹⁵⁶. Верховний суд сформулював її в одному з рішень, де вказані обмеження як щодо самого товару, так і щодо умов його продажу. Перші були визнані як такі, що мають наслідки, подібні до кількісних обмежень. До них належать, наприклад, рестрикційні регулювання щодо упаковки, етикеток на товарові, щодо його природи, розмірів та ін. Згадані обмеження заборонені без уваги на походження товару.

Установлена заборона обмежень кількісного характеру й подібних заходів не має, однак, абсолютного характеру. Більше того, країни-учасниці мають можливість упровадження імпорتنих, експортних чи транзитних заборон і обмежень, якщо цього вимагають міркування публічної моральності, порядку й публічної безпеки, охорони здоров'я та життя людей, охорони тварин і рослин, охорони національних культурних цінностей, промислової чи торгової власності.

Однак заборони не можуть бути заходами самовільної дискримінації чи то виконувати роль прихованих рестрикцій у торгівлі між країнами-учасницями.

Ліквідація податкової дискримінації

Додатковою перешкодою в міжнародній торгівлі є фіскальні обмеження. У ЄС, згідно зі ст. 110 ДФЄС, упроваджено заборону податкової дискримінації подібних товарів, що походять з інших країн-учасниць. Подібними товарами, відповідно до тлумачення Верховного суду ЄС, є продукти, котрі в очах споживачів мають аналогічні властивості й задовольняють ті ж самі потреби. На практиці це означає, що країни-учасниці не можуть накладати на товари, увезені з інших країн ЄС, прямі чи непрямі податки, котрі були б вищі за національні податки. Це могло б стосуватися перешкод торгівлі на внутрішньому ринку.

Це, звичайно, не означає, що країни-учасниці позбавляються права встановлення і зміни податків. Така практика, однак, допускається за умови, що не призводить до будь-якої форми дискримінації імпорتنих продуктів чи охорони конкурентних продуктів країни.

Заборонене накладання інших оплат, які мають на меті захист національних товарів. Розглянуті приписи можна тлумачити як доповнення до постанов, котрі стосуються відміни мит і рівнозначних зборів. Принцип недискримінації стосується як товарів, вироблених у ЄС, так і товарів із третіх країн, які допущені до вільного обороту.

Додатково забороняється приховане субвенціонування експорту. Це може відбуватися, коли країна-учасниця під час експорту товарів здійснює повернення податку в сумі, більшій від попередньо встановленої.

¹⁵⁶ <http://comparativelaw.kiev.ua>.

Відміна податкових бар'єрів є одним із найважчих політичних завдань із точки зору негативного та позитивного впливу, котрий вони спричиняють на бюджети держав. Гармонізація податків на єдиному ринку розуміється як зближення, а не стандартизація законодавства в цій галузі, яка повинна полегшити життя як споживачам, так і підприємствам. Відповідно до рішення міністрів фінансів у червні 1991 р., від січня 1993 р. кожна країна-учасниця застосовує стандартну ставку ПДВ, не нижчу за 15 %. Можуть також бути використані дві редуковані ставки, які, однак, не нижчі 5 %¹⁵⁷.

Порядок стягування податку на додану вартість на рівні законодавства ЄС регулюється в даний час Директивою Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року «Про загальну систему податку на додану вартість».

ПДВ стягується у країні призначення. Країна-експортер надалі застосовує нульову податкову ставку. Кваліфікування до нульової ставки настає тоді, коли продукт спрямовується до отримувача, котрий зареєстрований у податковому управлінні іншої країни, і коли країна-експортер реально висилає товар.

Обліковується факт приходу товару, а не здійснення реального платежу. Підприємства зобов'язані повідомляти своїм податковим управлінням про всі здійснювані за кордоном операції. На єдиному ринку ЄС така інформація стає доступною завдяки комп'ютерній мережі. Туристи вже від липня 1991 р. могли вільно перевозити куплені за кордоном товари, загальна вартість яких підвищена із 390 до 600 євро на особу. ПДВ сплачується відповідно до ставки країни набуття товару. Однак у випадку поштових замовлень, купівлі автомобілів, нерухомості, літаків діє принцип сплати податків від доданої вартості за ставкою країни призначення¹⁵⁸.

Акцизи також стягуються у країні споживання товару. Через відміну прикордонного митного контролю над акцизною системою нагляд відбувається на підставі обігу документів, представлених підприємством. Від січня 1993 р. встановлена мінімальна ставка акцизу для рідкого палива, пива, вина і цигарок.

Спільці вдалося уніфікувати діючі в окремих країнах приписи, котрі безпосередньо регулюють міжнародні операції. Усі країни-учасниці впровадили в себе систему податку на додану вартість. Зараз тривають інтенсивні приготування до гармонізації ПДВ і акцизів, знищення різниці між ними щодо існуючих на єдиному ринку ЄС умов конкуренції.

¹⁵⁷ Polski przedsiębiorca w Unii Europejskiej. – Warszawa : Hubertus, 1999.

¹⁵⁸ Marian Fręckowiak. Jednolity rynek europejski. Dziś i jutro / Marian Fręckowiak. – Poznań : Wyd–wo Politechniki Poznańskiej, 1998. – S. 12.

Спрощення формальностей

Бар'єри якісного характеру поділяються на фізичні й технічні. Перша категорія охоплює, між іншим, усі митні формальності та формальності, пов'язані з перетином кордону (наприклад санітарний, фітосанітарний, ветеринарний контроль, контроль токсичності відходів, безпеки транспортованих товарів). Митний кодекс Союзу від 1 січня 1993 р. відмінив обтяжуючі митні формальності під час перевезення товарів через внутрішні кордони між країнами-учасницями. Одночасно спрощено процедури, пов'язані з фітосанітарним і санітарним контролем.

Бар'єри технічного характеру теж не полегшують міжнародної торгівлі. Це насамперед різноманітні стандарти, яким мусять відповідати однакові товари у всіх країнах, чи так само процедури, котрі стосуються громадських замовлень і носять дискримінаційний характер. Їх відміна виявилася складнішою, ніж це передбачалося. Тому політика Європейського Союзу в цьому питанні змінювалася. Справа торкалася понад 100 000 стандартів, котрі в 1985 р. діяли в країнах-учасницях. Їх повна уніфікація виявилася неможливою. З цієї причини було прийнято загальний принцип взаємовизнання країнами тієї частини з них, при встановленні котрих керувалися подібними критеріями. Усі інші було вирішено гармонізувати поступово, у процесі переговорів.

Вільний рух послуг

Утворення спільного ринку в ЄС забезпечило принцип відкритості національних ринків для вільного руху послуг. Він спирається на взаємовизнання національних правових норм, що стосуються цієї галузі, а в галузі основних норм (якщо це необхідно) передбачає їх гармонізацію. Відповідно до Єдиного європейського акту від 1986 р. кінець 1992 р. було прийнято як остаточний термін упровадження повної свободи руху послуг, однак на практиці постійно існують значні розбіжності між країнами-учасницями щодо введення в життя спільних узгоджень.

В економіках країн ЄС ринкові послуги (транспорт, туризм, банківська справа, представницькі послуги, зв'язок тощо) формують понад 48 % ВВП усіх країн-учасниць, разом узятих. Частка сфери послуг у ВВП протягом останніх 20 років збільшилася приблизно на 10 %. Поза тим зв'язок та фінансові послуги створюють основу інфраструктури економіки, будучи умовою ефективного функціонування ринку в масштабах усього Європейського Союзу¹⁵⁹.

Як і свобода руху товарів, свобода надання послуг гарантована в Договорі, що встановлює Європейський Союз.

¹⁵⁹ Rynek wewnętrzny usług / red. nauk Paweł Wilczyk. – Łódź. – 1998. – S. 15.

Послугами є дії (найчастіше платні), що виконуються переважно в межах здійснюваної торгової, промислової, ремісничої діяльності чи вільних професій. Стаття 57 ДФЄС містить таку дефініцію послуг: «Послугами вважаються послуги в межах значення Договорів, якщо їх зазвичай надають за винагороду тією мірою, якою вони не підпадають під дію положень про свободу руху товарів, капіталу та осіб». Принцип вільного руху послуг означає, з одного боку, право на купівлю закордонних послуг, що виконуються суб'єктами з партнерських країн, так само і на території власної країни, як і країни розташування виконавця послуг, а з другого боку – право на продаж таких послуг, включаючи прийом і виконання робіт на власну користь, заснування й управління підприємствами, спілками, агенціями та філіями.

Договір визначає послуги, як усі дії, що виконуються найчастіше платно й не регулюються відповідними постановами, котрі стосуються вільного руху товарів, капіталу й осіб. Послугами є зазвичай дії, що виконуються в межах торгової, промислової, ремісничої діяльності або вільних професій – ст. 57 ДФЄС. Відповідно до ст. 58, п. 1, послуги в галузі транспорту регулюються в постановах Договору, що стосуються транспорту, а банківські та страхові послуги – у нормативах, пов'язаних із лібералізацією руху капіталу – ст. 58, п. 2. «Прив'язка» до послуг міститься і в інших постановах Договору.

Послуги часто пов'язані з вільними професіями (наприклад лікаря чи юриста) і в цьому розумінні – з виконанням господарської діяльності, тому, зазвичай, підлягають відповідним приписам (це – одна з проблем, пов'язаних із регулюванням послуг). Однак, відповідно до ст. 52 і наст. Договору, фізична чи юридична особа, що бере участь в економічній діяльності, повинна постійно перебувати в тій країні-учасниці, у котрій має право на проживання і створює інфраструктуру своєї діяльності, тоді як особа чи підприємство, що здійснює послуги в розумінні ст. 59 і наст. Договору, діє на території однієї держави, а постійне розміщення має на території іншої. Рід здійснюваної діяльності при цьому не має значення.

Свобода руху послуг охоплює ті ж самі дії, що і свобода ведення економічної діяльності (тобто започаткування та здійснення роботи на власну користь, заснування і керування підприємствами, спілками, агенціями та філіалами), однак їх виконання обмежене в часі та повинне бути пов'язане з перетином внутрішніх кордонів Союзу. Ці принципи, однак, не поширюються на дії, пов'язані з виконанням державної служби.

Перетин кордону може мати місце в трьох випадках: по-перше, коли оферент-послуги тимчасово переміщується до країни – отримувача послуг (найбільш типовий випадок, так звана активна свобода надання

послуг, регуляція якого була першочерговим завданням забезпечення мобільності послуг); по-друге, коли отримувач послуги (турист, отримувач медичної послуги, подорожуючий за діловими інтересами) переміщується до країни-надавача з метою отримання послуги (пасивна свобода послуг); по-третє, коли кордони перетинає сама послуга – телевізійне та радіомовлення, дистанційна освіта, дистанційна торгівля (свобода переміщення продукту послуги)¹⁶⁰.

Лібералізація торгівлі в межах Європейського Союзу зіштовхнулася з численними бар'єрами, пов'язаними зі специфікою надання послуг, відмінностями заходів, що застосовуються різними державами, і добре розвиненою різноманітністю національного регулювання (передусім у таких галузях послуг, як-от: зв'язок, фінансові, страхові і транспортні послуги). Деякі галузі послуг, у тому числі зв'язок та повітряний транспорт, у країнах-учасниках традиційно контролювалися державними монополіями. У цій ситуації половина з передбачених у Білій книзі Європейської комісії (1985 р.) 282 заходів у сфері внутрішнього ринку стосувалася послуг. Проте точна гармонізація національних нормативів у цій сфері виявилася неможливою й потрібно було обмежитися мінімальною гармонізацією на рівні Союзу з одночасним прийняттям принципу взаємовизнання норм, що застосовуються в окремих країнах.

Послуги доставляються на ринок країни кількома каналами: безпосередньо за кордону в нематеріальній формі (наприклад телефоном, як інформація, через виконання дій поза межами країни й т. д.); у матеріальній формі разом із товарами; надавач послуг сам з'являється на місці надання послуги.

Міжнародні операції в галузі послуг стикаються з різними бар'єрами, спричиненими об'єктивними причинами, тобто такими, що виникають у результаті особливих рис галузі послуг, та спричиненими особливостями здійснення економічної політики країни. Щораз частіше вони повинні долати перешкоди, пов'язані з розвитком технології, котра уможливорює надання послуг на відстані (з іншого боку, однак, сторони підвищують їх мобільність).

Суттєві спроби досягнути інтегрованості внутрішнього ринку, на котрому послуги могли б вільно доставлятися з території однієї країни-учасниці отримувачам в інших країнах, були зроблені лише у 80-х роках. У Білій книзі 1985 р. відповідний розділ було присвячено вільному рухові послуг. Із початкової кількості 300 заходів, необхідних для створення єдиного внутрішнього ринку, половина стосувалася послуг. Початково закладалася гармонізація приписів держав-учасниць у сфері надання послуг на просторі Союзу. Це виявилось, однак, надто складним і таким, що вимагає багато часу. З цієї причини було застосовано метод

¹⁶⁰ www.ukie.gov.pl.

узаємовизнання національних стандартів і регулювань із мінімальною гармонізацією на рівні унійного права. Постановлено також, що від 1993 р. внутрішній ринок у галузі послуг повинен функціонувати безперешкодно. Прогрес у цій галузі, проте, не пройшов так швидко, як це передбачалося. Послуги надалі є значно більш регламентованою й контрольованою сферою внутрішньої економічної діяльності (особливо транспортні й фінансові), що відображається в дуже розвиненій та розбудованій системі правових норм держави, котра й становить наразі найбільший бар'єр процесу внутрішньої лібералізації. Важливе значення має й те, що регулювання операцій у галузі послуг є складнішим, ніж в інших сферах, а свобода руху товарів, капіталу й осіб зменшила тиск на швидшу відміну бар'єрів у обміні послугами.

Ринок фінансових послуг відзначається в Союзі високим рівнем регульованості, але одночасно найважче піддається процесові внутрішньої лібералізації. На внутрішньому ринку фінансових послуг кожен банк може надавати свої послуги безпосередньо зі своєї основної структури або через філії, ринок цінних паперів і капіталу набуває такого розміру, що зіставний із масштабами новочасної європейської промисловості й тому стає привабливим для інвесторів з усього світу. Операції страхування, відтак, можна здійснювати на найкращих умовах із гарантованим покриттям ризику на території всього Союзу.

Основою для лібералізації фінансових послуг є лібералізація руху капіталу. Сьогочасний результат роботи – напрацювання єдиної концепції ліцензування банкової діяльності та ринку цінних паперів. Ліцензія надає право фінансовим інституціям здійснювати певні послуги у всіх країнах Європейського Союзу – безпосередньо з материнського ринку або через закордонні філії. Ліцензія визнається материнською країною даної фінансової інституції. Проте одночасно повинна виконуватись умова взаємовизнання, тобто інституція, котра діє на підставі такої ліцензії, має визнавати місцеві (країни, в якій надаються послуги) приписи фінансового права, а органи нагляду на цьому ринку повинні визнавати її ліцензію (контроль і нагляд над фінансовими інституціями здійснюється країною її розміщення). Затвердження принципу одноразової банківської ліцензії отримало вираження у II Банківській директиві (II Директива Ради № 646/89 від 15 грудня 1989 р. у справі координації правових та адміністративних норм, що стосуються діяльності кредитних установ).

Для страхових послуг (як і для всіх інших видів послуг) Римський договір у статті 14 передбачає відсутність кордонів і бар'єрів. Однак і надалі існує доволі багато внутрішніх обмежень. Більшість країн Союзу, наприклад, лімітує надання страхових послуг (це стосується насамперед обов'язкового страхування) через філії закордонних товариств. У цьому

випадку нагляд за ними поділений між країною розміщення страхової фірми та країною, котра отримує її послуги.

Регулювання ринку цінних паперів відбувається у зв'язку з лібералізацією руху капіталу. Воно має на меті розвинути гармонізацію умов діяльності ринку цінних паперів на території ЄС. Ринок так званих послуг нового типу – телекомунікаційних та інформаційних – має наразі найбільші шанси на повну уніфікацію, тим більше, що він є важливим інструментом інтеграційних процесів на інших ринках послуг Союзу. Одночасно цей ринок, як відносно новий, обтяжений великою кількістю різних національних норм, що характерно у випадку інших послуг.

4.2. Промислова політика

Підстави промислової політики прописані в ст. 173 ДФСЄ: «Союз та держави-члени забезпечують існування умов, необхідних для конкурентоспроможності промисловості Союзу.

З цією метою відповідно до системи відкритих та конкурентних ринків їхня діяльність націлена на:

- прискорення пристосування промисловості до структурних змін;
- заохочення середовища, сприятливого для ініціатив та розвитку підприємств у всьому Союзі, зокрема малих та середніх підприємств;
- заохочення середовища, сприятливого для співпраці між підприємствами;
- заохочення ефективнішого використання промислового потенціалу політики інновацій, досліджень та технологічному розвитку.

Промислова політика має важливе значення для розвитку внутрішнього ринку ЄС. Вона здійснюється на практиці непрямыми методами, серед яких головні – зняття мит, ліквідація кількісних обмежень, уніфікація митних тарифів, зняття інших перешкод у вільному потоці товарів шляхом підвищення адаптаційної здатності підприємств, окремих галузей промисловості до умов, які швидко змінюються, розвиток кооперації, злиття підприємств різних країн, збільшення державної допомоги у перетворенні традиційних структурних галузей промисловості, пришвидшення технологічного розвитку сучасних галузей, пристосування ринку праці до потреб промисловості та ін.

До найчастіше вживаних засобів здійснення цілей промислової політики належать¹⁶¹:

- бюджетне фінансування (субсидування, фінансова підтримка розвитку дослідних програм, участь у розвитку інвестування);

¹⁶¹ Andrzej Limański. Integracja ekonomiczna Polski z Unią Europejską / Andrzej Limański, Mieczysław Syrek. – Warszawa : Difin, 2001. – S. 57.